

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 1Cdo/49/2022                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 8112233224                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 25.09.2024                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Martin Vladík            |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2024:8112233224.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: N. S., narodený X. A. XXXX, I., B. XX. R. XX, zastúpený advokátom JUDr. Petrom Harakálym, Košice, Mlynská 28, proti žalovanej: KOOOPERATÍVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, o náhradu straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti a prísl., vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C/365/2012, o dovolaní žalobcu a dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. marca 2021 sp. zn. 20Co/31/2020, takto

### rozhodol:

Dovolanie žalobcu o d m i e t a.

Dovolanie žalovanej o d m i e t a.

Strany sporu nemajú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 15. januára 2020 č. k. 11C/365/2012-276 I. zamietol žalobu žalobcu o náhradu straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti a prísl., II. určil, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Uviedol s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/48/2019, že dvojročná subjektívna premlčacia doba začala plynúť od právoplatnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne o priznaní invalidného dôchodku žalobcovi, teda od 20. marca 2017 a uplynula 20. marca 2019. Námitka premlčania preto bola vznesená dôvodne. Žalobu žalobcu preto zamietol.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 23. marca 2021 sp. zn. 20Co/31/2020 I. potvrdil rozsudok vo výroku I., II. zmenil rozsudok vo výroku II. tak, že stranám sporu sa nárok na náhradu trov konania nepriznal a III. nepriznal náhradu trov odvolacieho konania stranám sporu. Uviedol, že odvolací súd vyslovil, že nárok žalobcu na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti je premlčaný (bod 38. vyššie uvedeného uznesenia najvyššieho súdu). Keďže súd prvej inštancie v danom spore správne rozhodol, rozsudok ako vecne

správny potvrdil.

3. Proti tomuto rozsudku podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť vyvodil z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, pretože odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval mu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Rozhodnutie odvolacieho súdu nemá dostatočné a presvedčivé odôvodnenie. Takisto uviedol, že dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, nakoľko rozhodnutie krajského súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Podaným dovolaním napadol všetky tri výroky rozsudku krajského súdu.

4. K podanému dovolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý navrhol, aby dovolací súd dovolanie dovolateľa ako nedôvodné zamietol. Uviedol, že v danom spore bol odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, ktorý bol jasne a zrozumiteľne prezentovaný v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/48/2019 z 30. septembra 2019. Tvrdenia žalobcu sú preto neopodstatnené. Nestotožňuje sa s tvrdením žalobcu o nevyriešení právnej otázky.

5. Dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu podal aj žalovaný a to proti výroku II. a III. rozsudku. Prípustnosť dovolania vyvodil z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Navrhol, aby dovolací súd v tejto časti zrušil rozhodnutie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. K podanému dovolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že dôvody dovolania sú účelové. Hlavne, tvrdenie, že na strane žalobcu neexistujú dôvody hodné osobitného zreteľa, teda dôvod vyplývajúci z ustanovenia § 257 CSP je tvrdením účelovým. Námietky žalovaného ignorujú okolnosti predmetného sporu.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolania podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany sporu zastúpené v súlade so zákonom § 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolania treba odmietnuť.

8. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 424 CSP dovolanie môže podať strana v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

10. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné (§ 419 až § 423 CSP), či bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP) a či spĺňa zákonom vyžadované náležitosti, vrátane osobitnej podmienky povinného právneho zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie - či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie (§ 424 až § 426 CSP). Skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska objektívneho nasleduje až po skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania. Pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie nie je subjektívne prípustné, nepristúpi už k skúmaniu prípustnosti dovolania z objektívneho hľadiska (vrátane naplnenia dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 a § 421 CSP) a dovolanie ako podané neoprávnenou osobou bez ďalšieho odmietne.

11. Subjektívna prípustnosť dovolania reflektuje stav procesnej ujmy v osobe určitej strany sporu, ktorý

sa prejavuje v porovnaní najpriaznivejšieho výsledku, ktorý odvolací súd pre účastníka mohol založiť svojím rozhodnutím a výsledku, ktorý svojím rozhodnutím skutočne založil (napr. sp. zn. 3Cdo/46/2001). Ujma môže mať podobu formálnu, ktorá sa navonok prejavuje v odlišnosti napadnutého výroku rozhodnutia od posledného návrhu účastníka vo veci samej v jeho neprospech, a podobu materiálnu, ktorá je daná vtedy, ak rozhodnutie svojím obsahom znevýhodňuje osobu podávajúcu opravný prostriedok alebo zhoršuje jej právne postavenie (zúžením jej práv, rozšírením jej povinností), a preto u nej existuje právny záujem požadovať na súde vyššej inštancie odlišné rozhodnutie vo svoj prospech. Dovolací súd osobitne zdôrazňuje, že posúdenie otázky, či dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu vyznel v prospech alebo neprospech účastníka, teda, či účastník je oprávnenou osobou na podanie dovolania, prislúcha výlučne dovolaciemu súdu (R 50/1999). Pri tomto posudzovaní nemožno brať do úvahy subjektívne presvedčenie účastníka o ujme, ale len objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím odvolacieho súdu bola účastníkovi spôsobená určitá, aj nepatrná ujma, ktorú možno odstrániť zrušením alebo zmenou napadnutého rozhodnutia (napr. sp. zn. 5Cdo/215/2010, sp. zn. 4Cdo/172/2017).

12. Vo vzťahu k dovolaniu žalobcu dovolací súd uvádza nasledovné:

13. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

16. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

17. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

18. Žalobca v dovolaní namietal ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolanie je napísané máľúco, pretože dovolacie námietky v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) a v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa v dovolaní opakovane prekrývajú, resp. žalobca uvádza konkrétne ustanovenie, v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP ale z obsahu jeho podania vyplýva, že správne mal označiť ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolací súd preto dovolanie posúdil podľa jeho obsahu (čl. 11

CSP a § 124 ods. 1 CSP).

19. V danom prípade žalobca vyvodil prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP, je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

22. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

23. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia tiež nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľom namietanej procesnej vade.

24. Pokiaľ dovolateľ namietal vadu zmätočnosti súvisiacu s nedostatočným odôvodnením odvolacieho súdu, v prejednávanom prípade k nej nedošlo. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu (účastníkmi konania) a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. García Ruiz v. Španielsko, Vétrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

25. Dovolací súd navyše pri posudzovaní dôvodnosti všeobecne namietaného porušenia procesných práv dovolateľa nezistil také nedostatky v postupe odvolacieho súdu, ktoré by odôvodňovali záver, že jeho výklad a záver boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. odôvodnenie rozhodnutia zmätočné. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplyva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

26. Skutočnosť, že dovolateľ sa s názorom odvolacieho súdu nestotožnil, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolací súd pripomína, že iba súd rozhoduje, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nie, pričom svoje rozhodnutie musí odôvodniť.

27. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP tak nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa.

28. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd uzavrel, že súdy nižších inštancií správne v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vykonané dôkazy vyhodnotili jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti (§ 191 ods. 1 CSP), ako aj náležite rozhodnutie odôvodnili v súlade s § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP, preto žalobca neopodstatnene namietal, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté zmätočnosťou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP.

29. V predmetnej dovolacej veci dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodil aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

30. Aby na základe dovolania mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť, len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). V danej veci však o tento prípad nešlo.

31. Pokiaľ ide o právnu otázku, o ktorej dovolateľ tvrdí, že ešte nebola riešená v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, dovolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 30. septembra 2019 sp. zn. 8Cdo/48/2019, kde namietané skutočnosti zo strany dovolateľa boli vyriešené. Dovolací súd uviedol, že subjektívna premľacia doba na uplatnenie nároku za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti (§ 447 Občianskeho zákonníka) začína plynúť zásadne od okamihu, kedy sa poškodený dozvedel o zárobku dosahovanom pred poškodením a po poškodení, prípadne, kedy bolo vydané rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku a poškodený sa o ňom dozvedel. Nárok na náhradu za stratu na zárobku sa premľuje ako jeden celok, nie iba ako nároky na jednotlivé mesačne sa opakujúce plnenie z neho vyplývajúce, poskytované vo forme dôchodku (tzv. renty). Tento nárok možno uplatniť žalobou na súde až potom, čo bolo príslušným orgánom vydané rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku a poškodený sa o ňom dozvedel (Rc 36/2007). V danej veci treba uviesť, že nárok žalobcu na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti je premľaný. V tomto smere dovolací súd poukazuje aj na uznesenie ústavného súdu z 26. júla 2019 sp. zn. II. ÚS 198/2019-12.

32. S poukazom na vyššie uvedené dôvody dospel dovolací súd k záveru, že argumentácia dovolateľa týkajúca sa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, nezaložila prípustnosť dovolania. Na podklade dovolania žalobcu nebolo možné uskutočniť meritórny dovolací prieskum, keďže namietaná právna otázka už bola vyriešená. V tomto smere dovolací súd poukazuje na dôvody rozhodnutí oboch stupňov súdov. Dovolací súd preto podané dovolanie odmietol (§ 447 písm. c) CSP).

33. Pokiaľ ide o dovolanie žalovaného (II. a III. výrok) rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd poukazuje takisto na výstižné dôvody krajského súdu. Pokiaľ dovolateľ namietal vady zmätočnosti (§ 420 písm. f) CSP), dovolací súd ich existenciu nezistil a preto dovolanie ako neprípustné odmietol (§ 447 písm. c) CSP).

34. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP. Výrok o náhrade trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

**Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.